

Timo Honkala Jyrki Jokinen

Töitä ja kunnallispolitiikkaa viiden ylipormestarin aikana

Kaupunkineuvos Timo Honkalan elämäkerta

Timo Honkala ja Jyrki Jokinen

**Töitä ja kunnallispolitiikkaa viiden
ylipormestarin aikana**

Kaupunkineuvos Timo Honkalan elämäkerta

Toinen korjattu painos

Kansikuva: Helsingin kaupungintalo. Timo Honkala 2025

Timo Honkalan aikaisempia teoksia:

Tanssin kutsu. Nuoruuden tanssimuistoja Koski Tl.:stä ja Hesasta, niin tanssipaikeista kuin tanssikulttuuristakin vv.19501960-luvuilta. v. 2014

Armeijan harmaissa Turussa ja Säkylässä. Muisteloita armeija-ajalta PorPr Pstk-ryhmyrinä vv. 1965–1966. v. 2015

100 vuotta stadin jortsuja ja tanssimuistoja vv.1950–1970. Historian kertomaa ja tanssimuistoja vv. 1950–70. v. 2017

Unohtuneet tanssipaiikat – pysyvät muistot. Nuoruuden tanssimuistoja ja tietoa tanssipaikeista. v. 2019

Väinö Korpelan jatkosota. Hevos- ja partiomiehenä Rukajärvellä ja Muurmannin radalla. v. 2020

Keltainen valo Stadin yössä. Historiatietoja ja nuoren taksarin muisteloita Stadin taksista 1960- ja 1970-luvuilla. V. 2021

Kaikkia kirjoja edelleen saatavissa kustantajalta: bod.fi/kirjakauppa

© 2026 Timo Honkala.

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B,

00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,

22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-33-9202-1

SISÄLLYSLUETTELO

1. SUKUJUURET TURUN JA PORIN LÄÄNIN KOSKELLA	7
2. MUNKKINIEMEN JA ALPPILAN KOULUISSA	18
3 ARMEIJAN HARMAISSA TURUSSA JA SÄKYLÄSSÄ.....	28
4. VALTIOTIETEEN OPINNOISSA TUTKINTO TÄRKEIN	32
5. PITKÄAIKAISIN TYÖPAIKKA: HELSINGIN KAUPPAKAMARI	37
6. POLIITTINEN URA KAUPUNKISUUNNITELUSSA.....	63
6.1 URHO KEKKOSEN KADUN NIMEÄMINEN	72
6.2 Ns. PÄÄKONTTORIPAKETIN KAAVAT.....	76
6.3 KESKUSTA-ALUEEN SUUNNITTELU.....	83
6.4 KAUPUNGIN ASUNTOTUOTANTOTOIMIKUNTAAN	86
7. TULOKSEKASTA VAALIKAMPANJOINTIA VV. 1976-1988.....	92
8. KAUPUNGINVALTUUSTOSSA	114
8.1 VALTUUSTON TYÖSKENTELYSTÄ JA VALTUUTETUN TEHTÄVÄSTÄ	114
8.2 VALTUUTETTUNA V.1981 ALKAEN	130
8.3 VALINTANI YLLÄTTÄEN KOKOOMUKSEN RYHMÄN JOHTOON V.1982	137
8.4 METRON SOTKUT	143
8.5 VASTUUVAPAUDEN MYÖNTÄMINEN METROHALLINNOLLE	156
8.6 VAALIEN JÄLKEISET PAIKKOJENJAKONEUVOTTELUT V.1984.....	163
8.7 RYHMÄN JOHDOS JA KAUPUNGINHALLITUKSESSA.....	169
8.8 Ns. NAURISSAAREN LAHJUSJUTTU.....	177
8.9 VALTUUSTOVUOSI 1986, KOULUASIOITA JA KOKOOMUSYHDISTYS PALOHEINÄÄN.....	186
8.10 VALTUUSTOVUOSI 1987, HELSINKI PÄÄKAUPUNKINA 175 VUOTTA.....	194
8.11 KAUPUNGINHALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAKSI.....	198
8.11 OPETUSTOIMEN KAUPUNGINJOHTAJAN VIRAN TÄYTTÖ	206
8.12 PÄÄMINISTERI HOLKERI JA KOKOOMUKSEN HELSINGIN PIIRIN VAALIT	216
8.13 VALTUUSTOVUOSI 1988, KAHDET VAALIT	219
8.14 LOMALLE KUWAITIIN	226
8.15 EI HENKILÖSKABAA KUNNALLISVAALEISTA	229
8.16 VAALIEN 1988 JÄLKEISTÄ KOVAA VÄÄNTÖÄ.....	243
8.17 VALTUUSTOVUOSI 1989	260

8.18 VALTUUSTOVUOSI 1990, VIIMEINEN JA TYNKÄKAUS	285
9. SATTUMALTA SEUTUKAAVAJOHTAJAKSI	290
10. APULAISKAUPUNGINJOHTAJA	304
10.1 VALINTAPROSESSI JA SUUNTAVIIVAT TYÖHÖN	304
10.2 APULAISKAUPUNGINJOHTAJANA LAMAVUOSINA 1991-1994	309
10.1 HETI VALINNAN JÄLKEEN HYKSIN PUHEENJOHTAJAKSI	312
10.4 ORGANISAATIOKYSYMYKSIÄ, HYKS LASTENLINNA FUUSIO JA KAUPUNGINJOHTAJAJAIPAKKOJEN TÄYTTÖÄ.....	357
10.5 v.1998 – SOTE-KOMITEA, HYKS, PUERTO-TYÖRYHMÄ.....	392
10.6 v.1999 UUSIA ORGANISAATIOITA JA TYÖTAPOJA, HUS PERUSTETAAN.....	404
11. V. 2000, HELSINKI 450 V. JA VALTUUSTO 125 V	416
11.1 VUOSI 2001 – VIVA-KOULUTUSTA, HUS ASIOITA	436
11.2 KIREÄ TALOUSTILANNE EI HELPOTA.....	446
11.3 SÄÄSTÖKOMITEAA, SOSIAALI- JA TERVEYS KESKITETTYYN TOIMINTOKOHTAISEEN JOHTAMISEEN, AJATUS VARHAISELÄKKEESTÄ.....	464
12. ELÄKKEELLE LÄHTÖ JA ELÄKEVUODET	482
12.1 ELÄKEJÄRJESTELYT JA SEURAAJAN VALINTA	482
12.2 ELÄKELÄISELÄMÄN ALKUJAN KIIREITÄ	497
12.3 LOPPUHENKÄYS KIRJAAN!	505
12.4 PALAUTTEESI KIRJOITTAJALLE JA KIRJOITTAJAN TERVEISET SINULLE	508
13. HENKILÖLUETTELO	509

JOHDANTO

Kasvatus- ja valtiotieteiden tohtori Jyrki Jokinen oli Snellman säätiön aloitteesta kirjoittanut elämäkertakirjan kokoomuksen sodan jälkeisen ajan pitkäaikaisesta puoluesihteeristä isästäni Niilo Honkalasta. Keskustellessamme Jokisen kirjasta Kansallissäätiön hallituksen puheenjohtajan, kauppaneuvos Pentti Kivisen kanssa, hän totesi, että ehkä meidänkin pitäisi muistelmat kirjoittaa; olemme sentään olleet aika monessa mukana Helsingin kunnallispolitiikassa.

Jyrki Jokinen kirjoittikin myöhemmin kauppaneuvos Pentti Kivisestä elämäkertakirjan "Kauppaa, Messuja, Poliitikkaa" (2020). Se sai minut ajattelemaan, että pitäisiköhän minunkin nyt sitten ruveta tekemään niitä muistelmia, joista Pentti Kivisen kanssa puhuttiin. Asia hautui mielessäni jonkin aikaa, ja kun tapasin professori Martti Häikiön, hän kysyi, "Timppe, onko sinulla menossa jotakin kirjaprojektia"? Tähän vastasin, että kieltämättä mietin vähän politiikka-aikaisten muistelusten kirjoittamista. Siihen Martti totesi, että *"sehän olisi hyvä aihe, josta ei juurikaan ole kirjoitettu. Voit kertoa esimerkiksi ryhmien välisistä neuvotteluista, ryhmien toiminnasta sekä Helsingin kaupungin kunnallispoliittisesta elämästä noina vuosina. Tarkoista päätöksistä kiinnostuneet löytävät ne kaupunginarkistosta"*.

Jyrki otti sitten sattumalta yhteyttä kevättalvella 2023 ja esitti, että hän voisi kirjoittaa myös minusta henkilöhistorian. Niinpä sitten vastasin hänelle, että voisimme tehdä yhdessä tämän kirjan siten, että hän vastaa kirjan kontekstista eri luvuissa, vaaleista ja vaalikampanjoista sekä haastattelujeni perusteella kirjoittamisesta sekä oikoluvusta. Minä puolestani omien lähteitteni avulla kertoisin ja kirjoittaisin sekä omasta työurastani, että Helsingin kunnallispolitiikasta yleensä, koska näistä puolueen sisäisistä asioista ja ryhmien välisistä keskusteluista ei juuri dokumentteja löydy. Helsingin Sanomien skannatut vanhat lehdet – hs.aikakone.fi - osoittautuivat myös oivaksi tietojen lähteeksi, sillä lehden korkeatasoinen kunnallistoimitus raportoi varsin seikkaperäisesti kaupungin keskeisten toimielinten kokouksista sekä tehdyistä päätöksistä. Hesarin uutisia on haettu myös Tampereen Metso-kirjaston mikrofilmikoneen avulla.

Itse en ole varsinaista päiväkirjaa noista ajoista pitänyt, mutta olen säilyttänyt kaikki kalenterini, joissa on erilaisia kokouksia ja neuvotteluja sekä niiden päivämäärät. Ajoittain olen kirjoittanut politiikan ajankohtaisimmista asioista kesämökkilläni pitämäni mökkikirjaan. Monet valokuvat auttavat myös palauttamaan mieliin asioita. Näistä poimittujen tietojen ja oman muistini avulla olen sitten omaa osuuttani tehnyt. Ihmisten muistikuvat asioista ymmärrettävästi vaihtelevat - ja myös mielipiteet monista hyvinkin erilaisista asioista. Lisäksi kirjassa on poliitikkojen keskinäistä asioiden spekulointia ja huhupuheita, joihin kannattaa suhtautua tietyin varauksin. Toisaalta ne ovat olleet kuitenkin sen aikakauden todellisuutta. Ne on tähän kirjaan

kirjoitettu siten, kuin minä ne muistan ja olen tulkinnut. Teos on kirjoitettu lähinnä sukulais- ja muuta lähipiiriäni ajatellen, mutta ehkä jotkut kunnallispolitiikassa mukana olleet ja olevat saattavat kiinnostua kirjasta. Ehkäpä kirjasta on myös apua aloitteleville kunnallispoliitikoille mm. vaalikampanjoiden osalta.

Liiallisen muisteluinnostukseni vuoksi kirjaan on tullut varmasti liikaa sivuja. Sen vuoksi tähän **toiseen painokseen** on tekstiä jonkin verran korjattu ja tiivistetty ja asetteluja muutettu sivumäärän pienentämiseksi. Mutta historiaa kaikki, vaikka toki monin paikoin varsin yksityiskohtaista. Eri koneilla kirjoitettuinä teksteissä on vaihtelua kirjasimissa ja riviväleissä ym. ja itse tehty taittokin on puutteellista. Mutta tämähän onkin omakustannekirja! Myös osa kuvista on huonolaatuisia, mutta olen ne hyväksynyt mukaan, jos niistä näkee, mitä niillä yritetään kertoa. Kannattaakin kirjan esteettisen puolen sijasta keskittyä kirjan sisältöön! Jos kuvassa ei ole omistaja- tms. tietoja, niin kuvat ovat arkistostani.

Kiitän erityisesti vaimoani Eijaa, joka on suhtautunut pitkämielisesti siihen, että olen uudessa, aikaisempaa asuntoamme huomattavasti pienemmässä senioritalon asunnossa, valloittanut lähdemateriaalillani ja tietokoneillani olohuoneen ruokapöydän ympäristöineen. Poikaani "Digi Lauria" kiitän välttämättömästä tietokoneavusta pitkässä projektissa. Jyrkiä kiitän hyvästä ja pitkäpinnaisestä yhteistyöstä kirjan teossa. Kirjani omistan kunnallispolitiikassa eri tavoin puurtaneille ja myös siellä tällä hetkellä ahkeroilville.

Timo Honkala, Haukilahdessa 26.5.2026

Elämäkerran työnjako on mennyt niin, että allekirjoittanut on vastannut koko kirjan oikoluvusta sekä Timo Honkalan omien teosten, muun aineiston ja hänen haastattelujensa perusteella luvuista 1-8,10 sekä luvun 11 alkuosasta. Poliitiikka- sekä apulaiskaupunginjohtajaluvuissa tärkein lähde on Timo Honkalalla itsellään ollut ns. "mökkipäiväkirja", jossa on hyvin yksityiskohtaiset muistiinpanot. Tekstissä on käytetty sekä preesensia – suoraan päiväkirjasta – että mennyttä aikamuotoa, jolloin on kyse Timo Honkalan sekä mökkikirjasta että omasta muistelosta, miten asiat menivät.

Yhteistyö Timpan kanssa sujui pitkän, noin kaksi ja puoli vuotta kestäneen kirjoitusprosessin aikana erinomaisesti. Samalla opin itsekin paljon kuntapoliitikon ajoittain raskaasta, vaikka varmaan myös mielenkiintoisesta luottamustehtävästä. Timpalla oli selvästi taustalla myös vahvaa nostetta nousujohteiseen uraansa tällä saralla. Mitä ilmeisimmin tämä pitkä kausi oli edellytyksenä sitten lopulta valintaan virkamieheksi, Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtajaksi.

Jyrki Jokinen, Forssassa 26.5.2026

1. SUKUJUURET TURUN JA PORIN LÄÄNIN KOSKELLA

Timo Honkalan sukujuuret ovat jo 1600-luvulta Turun ja Porin läänin Koskella, sillä hänen isoäitinsä Idan (os. Pyhkö) isä Antti Pyhkö oli ollut ratsutilallinen pitäjässä. Tämän kuoltua tila oli perikunnan omistuksessa. Ida meni naimisiin tilan renkipojan Nikolai Rautellin kanssa, joka oli siinä vaiheessa jo käynyt Långsjön kartanon maa-mieskoulun erinomaisin arvosanoin. Niinpä hänestä tulikin Jokioisten kartanon erään sivutilan pehtori. Vaikka asema Suomen suurimman kartanon sivutilan hoi-tajana oli arvostettu, niin Ida-vaimo houkutteli miestään ostamaan Koskella huuto-kaupassa olleesta Idan kotitalon Pyhkön lohkotusta tilasta kolmasosan, jonka nimi oli Honkala. Vuonna 1916 Rautellit muuttivat myös nimensä tilan mukaan Honka-laksi.¹

Timo Honkalan vanhemmat olivat Niilo Honkala (s. 1906) ja hänen vaimonsa Vuokko (os. Mikola, s.1913). Myös Vuokon isä August oli talollinen Koskella. Niilon ja Vuokon häitä vietettiin Vuokon kotitilalla Hongiston Pohjolassa elokuussa 1938. Oma koti perustettiin kuitenkin Helsingin seudulle osoite Munkkiniemen Puistotie 2. Niilo oli nimittäin ollut vv. 1936-38 Lahden ensimmäisten hiihdon maailmanmes-taruuskisojen pääsihteerinä. Ja tämän jälkeen saanut työpaikan Helsingistä Suo-men Matkat ry:ssä, jossa valmistauduttiin kovalla kiireellä vuoden 1940 Helsingin Olympialaisiin. Alla kuvassa 5.8.1943 syntynyt Timo-poika ja Vuokko-äiti

Ensimmäinen lapsi Pertti (1941) sekä Timo (1943) ja Risto (1945) syntyivät sodan aikana Koskella, Kari (1947) ja Marja-Liisa, "Tytti" (1950) jo Helsingissä. Yhteys

¹ Niilo Honkala. Jokinen 2013

Koskelle vuosikymmenten mittaan on ollut Timpalle ja hänen perheelleen hyvin konkreettinen juttu.

Timppa muutti Helsinkiin vain kolmevuotiaana marraskuussa 1946 ja kotiutuminen pääkaupunkiin sujui ongelmitta. Koko perhekin koki asian näin. Olihan vanhemmilla ollut siellä asunto jo ennen sotia. Niinpä Timo Honkalasta tuli sujuvasti ”stadilainen”. Helsinki oli jo 1940-luvulla Suomessa suurkaupunki, joka kasvoi jatkuvasti. Kun 1900-luvun alussa oli asukkaita vajaa 100 000, oli kaupungissa 1940-luvun lopulla asukkaita jo noin 300 000. Puolen miljoonan asukkaan rajapyykki ylitettiin vuoden 1980 paikkeilla.² Suurin alueellinen laajentuminen tapahtui vuonna 1946, kun vähän aikaa itsenäisinä kuntina olleet Huopalahti, Haaga, Oulunkylä ja Kulosaari liitettiin takaisin Helsingin kaupunginosiksi. Helsinki sai kerralla 51 000 uutta asukasta. Myöhemmin pääkaupunkiin liitettiin myös osia Helsingin maalaiskunnasta ja Vuosaari.³

Kuva Timon perheestä jouluna 1951. Alh vas. Kari, Risto, Tytti, ylh vas Timo, Vuokko-äiti, Pertti, Niilo-isä.

”Asuinpaikkamme oli Mannerheimintie 134 Meilahden kaupunginosassa. Asunto oli vakuutusyhtiö Pohjolan omistama, jossa ennen asui majuri Paatero, yksi Helsingin menestyksellisen ilmapuolustuksen luojista. Hän siirtyi puolestaan

² Ks. Helsingin väestö, Wikipedia

³ Sama

Turkuun meidän entiseen asuntoomme aloittaessaan Turun kokoomuksen toiminnanjohtajana. Koska kansanedustajalla ei ollut varmuutta uudelleen valinnasta, vuokra-asuminen sopi meille hyvin. Meilahden aluetta voitiin silloisissa oloissa pitää sodanjälkeisessä Helsingissä kohtuullisen keskiluokkaisena; väkeä oli kaikista yhteiskuntaluokista. Talomme oli 1-rappuinen kuusikerroksinen asuintalo, jossa oli sekä vakuutusyhtiön vuokrahuoneistoja, että erikokoisia omistus-asuntoja.” Piha oli pieni ja betoninen, jonka alla oli alun perin ollut autotalliksi tarkoitettu tila. Pihan varustuksiin ei kuulunut minkäänlaisia leikkivälineitä, ei hiekkalaatikkoa eikä muutakaan, vain puinen roskalaatikko. Rotat olivat hyvin kiinnostuneita tästä laatikosta. Halkopinojen koloissa oli niille piilopaikkoja.

Seuraavassa Honkala kuvaa laatimassaan muistiossa käytännön elämää 1940-luvun lopun lasten pieniä iloja: *”Isompien poikien huvina pimeinä syysiltoina oli-kin yrittää ammuskella ilmakiväärillä taskulampun valossa näitä otuksia. Ainoa ilo pihalla, joka oli talonpuolesta lapsille järjestetty, oli jo talon rakennusvaiheessa pihan betonipintaan tehdyt kaksi hyppy-ruudukkoa, joista käytettiin ni-meä barbi, eli hypättiin barbia.”*

Nämä pihaleikit ja pelit ovat olleet ilmeisesti Helsingin kerrostaloissa jo historiallinen perinne, sillä niitä kuvaa myös Väinö Tanner kirjassaan ”Näin Helsingin kasvavan”.⁴ Suurissa kerrostaloissa ei mukavuuksia 1940-luvun Suomessa aina ollut, mutta Honkalan asuintalossa oli kuitenkin keskuslämmitys, mikä tarkoitti aluksi halkoja, jotka varastoitiin pihalle. Halkojen kannossa tarvittiin talon poikiakin. Tämä ei ollut vastenmielistä hommaa, kun pojilla oli suuri toiminnan-tarve. Polttoainepula merkitsi lämpimän veden säännöstelyä. Niinpä kylpyam-mevuorot olivat - silloin kun niitä sai - alkuaikoina vain kerran tai kaksi viikossa muutaman tunnin ajan. Kun taloissa ei yleensä ollut saunaa, käytiin yleisessä saunassa lähikorttelissa, Pihlajatiellä. Yksi isän suosikkisauna oli Saunaseu-ran jäsenten rantasauna Humallahdessa. Yhtenä saunapaikkana oli myös Yr-jönkadun uimahalli, jonne usein mentiin Pertin kanssa koulusta suoraan isän työpaikalle puoluetoimistoon Mannerheimintie 6:een ja sieltä uimahallille. Tästä tuli itselleni myöhemmin perinne uimapaikkana, joka jatkui kauppakama-riajan. *”Lounasuinnit keskiviikkoisin ja perjantaisin olivat hyvää vaihtelua poli-tiikan vastapainona”*, muistelee Timppa.

Yhteisöllisyyttä syntyi lähinnä vain oman asuintalon ihmisten kanssa. Sen ajan pienissä kivijalkakaupoissa käytiin naapuritalojen ihmisten kanssa, mutta eipä juuri edes hyvänpäivän tutuiksi tultu. Sen sijaan näin oli muutamien kauppiai-den sekä talonmiesten kohdalla. Talonmiesten kanssa saattoi tulla kylläkin joskus kahnausta, kun taloissa oli paljon lapsia, jotka menivät joskus sopimatto-miin paikkoihin. Kun perheessä oli vuoteen 1950 mennessä vanhempien

---

⁴ Tanner 1966, 92-93

lisäksi jo edellä mainitut viisi lasta, neljä poikaa ja yksi tyttö, merkitsi se sitä, että 120 neliön asunnossakaan ei kaikille ollut omaa makuuhuonetta, vaan myös olohuone toimi nukkumapaikkana sekä Niilo-isän työhuoneena. Juuri pienten lasten vuoksi Honkalan perheeseen palkattiin kotiapulainen pari vuotta sodan jälkeen. Ensimmäisen kanssa kävi kuitenkin erikoisesti, sillä kyseinen kotiapulainen oli nähty Valvontakomission käytössä olleen Torni-hotellin läheisyydessä. Heräsi epäily, oliko tytöllä kenties joitakin yhteyksiä valvontakomission kuuluvien kanssa. Varmuuden vuoksi katsottiin parhaimmaksi lopettaa työsuhte.

Talossamme asuvasta, noin vuoden vanhemmasta Kari Viitalasta tuli heti muuttomme jälkeen paras kaverini, jonka kanssa useimmiten tehtiin yhdessä kaikkea. Niinpä keväällä 1954 Karilla syntyi ajatus, että olisi kiva, jos Timppa tulisi kesäkaveriksi heidän Kustavin mökilleen. Puhuimme molemmat asiasta vanhemmillemme ja he neuvottelivat asiasta keskenään ja niinpä vietin sitten tämän kesän heidän mökillään. Viitalan perhe oli innokasta purjehdusporukkaa heidän 11 metrisellä A-veneellään. Niinpä Timpastakin tehtiin merimies kesän erilaisilla purjehduksilla, vaikka Timppa ei aikaisemmin ollut purjehtinut. Alla kuva kaveruksista Timppa ja Kari, oik.

Heti ensimmäisellä purjehdusreissulla sattui dramatiikkaakin. Timppa sai näet käsiinsä vuosien päästä Karin 60v synttäreillä, Karin vanhemman veljen Olavin vaimon Riitan miehelleen 1.8.1954 kirjoittaman kirjeen, jossa hän selosti sinä kesänä tehtyä Tukholman purjehdusta ja sen paluumatkan tapahtumia. Timpan mukaan hän ei ollut ennen tätä ollut purjeveneessä. Mutta nyt, heinäkuussa 1954, lähdettiin ystäväperheen 11 metriä pitkällä A-veneellään Tukholmaan. Karin vanhempi veli oli siellä kesätöissä ja vaimo halusi päästä miestänsä tapaamaan ja

samalla koko Kustavin Ahtolan kesämökkiporukalle tulisi lomamatka. Alla: A-vene Tuulivei IV

Riitta Viitalan kirje miehelleen kertoo: ”Lähdimme aamulla Ruotsin puolelta Furusundista kohti Maarianhaminaa. Loistotuuli kuljetti meitä hienosti ja me tulimme jo kovin mahtaviksi; että ennätysvauhtia mennään. Isä-Lauri lupasi jo leivoskahvit ennätyksestä. Lähestyttiin hyvää kyytiä Maarianhaminan luona olevan majakka-saaren karikkoisia vesiä ja jyrkkiä rantakallioita. Ja tiedätkös mitä silloin tapahtui? Sinun isällesi jäi peräsin käteen eli meni siis juuresta poikki ja karit olivat aivan vieressämme. No voit arvata mikä huiske siinä syntyi, kun isäsi joutui juoksemaan kannelle laskemaan purjeita, kun vene keinui pienen kelkkamäen kokoisilla mainingeilla ohjauskyvyttömänä. Me muut huidoimme luotsiasemalle ja huusimme apua. Lopulta näimme siellä liikettä ja rauhoituimme jonkin verran. Ja et varmaan arvaisi mikä ratkaisevasti vaikutti siihen, ettemme ajautuneet suin päin karikoille. Se oli pieni veljesi Kari (12 vuotta). Hänen koko mielenkiintonsa keskittyi siihen pieneen peräsimen tynkään ja hän kiljui Timolle, että ´anna mulle joku piikki´. Timo (11 vuotta) raukka penkoi takalaatikkoa ja ojensi ensimmäisen esineen, joka käteen sattui ja se oli jakoavain. Ja täytyy sanoa, että sokeakin kana löytää joskus jyvän, sillä se sopi kuin valettu tarkoitukseen. Pieni veljesi alkoi hampaat irvessä pitää sillä perää ja vene alkoi jonkin verran totella. Vihdoin tuli saaren takaa merivartiolaisten vene, joka hinasi meidät luotsiaseman satamaan saaren toiselle puolelle. Heitä oli kolme miestä. Me rauhoituimme sitten siellä satamassa ja jäimme yöksi, sillä tuuli yltyi edelleen. Vasta tuolloin oikeastaan huomasimme, että kellään ei ollut sen aikaisia pelastusliivejä eli säkkikankaisia korkkiliivejä päällään. Niin kova touhu siinä oli. Liivit olisi ilmeisesti löytynyt jostakin kajuutasta. Miehet tekivät meille rautaputkesta tilapäisen tukevan peräsimen. Seuraavana päivänä jatkoimme matkaa Maarianhaminaan.”

Vene oli ajautumassa kuvan oikean reunan kallioita vasten. Kuvassa vasemmalla näkyy luotsiasema. Kuva otettu 10.2.2026.

Honkalan perheen kotielämää säätelä suuressa määrin kansanedustajapuoluesihteerin⁵ hyvin epäsäännöllinen työ, joka edellytti usein myös viikonvaihteissa kotoa poissaoloa, käyntejä puolueen kentän eri tilaisuuksissa. Vastapainona monille menoilleen isä kuitenkin silloin tällöin aina sunnuntaisin keräsi perheen vanhimmat lapset tai myöhemmin osan lapsista yhteen äidin jäädessä kotiin, ja sitten lähdettiin erilaisiin mielenkiintoisiin käyntikohteisiin, kuten VR:n Rautatiemuseoon, Korkeasaareen, Eläintieteelliseen museoon tai ajamaan ratikalla. Kerran mentiin junalla Turun suuntaan. Porkkalan alueen läpi mentäessä junan ikkunat peitettiin valvontakomission määräysten mukaisesti, jotta alueen "suuria sotasalaisuuksia" ei voitaisi näin junan ikkunasta vakoilla. Muistot tästä jäivät pysyvästi mieleen.

Vanhimmat lapset osallistuivat vartuttuaan jonkin verran kotitöihin – tiskausta lukuun ottamatta, josta huolehti äiti Vuokko. Myöskään ruoanlaitossa lapset eivät olleet mukana. Niilon kohdalla kotitaloustyöt jäivät omien kenkien plankkaukseen, mutta sen sijaan hän jo omassa kodissaan erilaisiin käytännön töihin tottuneena, teki tarvittavia pieniä korjauksia. Lapset taas kävivät kaupassa, tamppasivat mattoja sekä veivät pyykkejä narulle ja kävivät lähitalojen mankeleissa äidin apuna.

Kansanedustajan työ ei ollut vielä kokopäiväinen, mutta aikaa sekin vei. Ajankäytön ongelmia lisäsivät myös tuon aikaiset hankalat kulkuyhteydet, kun omaa autoa ei ollut käytössä. Niinpä kotielämän sujuvuudesta vastasi lähes kokonaan Vuokko-äiti. Tämä johti sitten siihen, että vanhemmille pojille, Pertille ja Timolle, oli annettava omaa vastuuta menemisistään, kun äiti ei perään ehtinyt katsoa. Timppa kävikin usein kavereiden kanssa Lapinmäen notkossa

---

⁵ Niilo Honkala oli puoluesihteerinä vuosina 1945-1955 ja kansanedustajana 1945-1958. Ks. tarkemmin Jokinen 2013

vesileikeissä ja kaverinsa Kari Viitalan kanssa keskikaupungilla, usein aina ”Stokkaa” myöten, jossa käytiin katsomassa kultakala-allasta ja leikkikaluja.

Kun vuoden 1947 jälkeen perheessä oli jo neljä pientä poikaa, eikä kotiapu-laista ollut, järjestettiin heille äidin töitä helpottamaan kerhotoimintaa. Timo Honkala kertoo:

”Ensimmäisenä kerhokokeiluna lienee ollut se, että olisimme vanhimman veljeni kanssa alkaneet käymään ranskalaista leikkikoulua, joka muistikuvieni mukaan sijaitsi jossakin Eduskuntatalon takana olevissa kortteleissa. Ajatus lienee perustunut siihen, että läheisestä talosta tätä kerhoa käyvä tyttö olisi meidät sinne vienyt. Tämä kerhohomma loppui kylläkin varsin lyhyeen omien muistikuvieni mukaan lähinnä siksi, että emme sittenkään sopeutuneet tähän ranskankieliseen ympäristöön ja siksi vastustimme tätä hommaa varsin pon-tevasti. Kun kommunikointi vieraskielisten lasten kanssa ei onnistunut, kehityi turhia riitoja ja ilmeisesti rauhattomuutta kerhossa.”

Urheilumahdollisuuksia oli lähistöllä runsaasti. Suosituimmaksi nousi pesäpallon ohella koripallo, jota pelattiin pääasiassa ainoalla ulkokoripallon mahdollistavalla Suomen Naisten huoltosäätiön vuokratalon – ns. Naistentalo - isolla pihalla. Timo Honkala aloitti läpi elämän kestäneen *hiihtoharrastuksen* hyvin nuorena. Hiihtämään lähdettiin Keskuspuistoon, Laakson alueelle tai Maunulaan. Näillä paikoilla voi myös lasketella. Kansanhiihtoihin osallistuttiin joka talvi. Myös isä-Niilo hiihti poikien kanssa aina silloin, kun kiireiltään ehti. Hiihto oli tuolloin hyvin yleistä; lumitalvina menttiin kouluun usein suksilla. Vanhempana Timpasta kehittyi hiihdon ohella aktiivinen *kuntouimari* uimahalleissa, niin Kanuksessa, Mäkelänrinteen uintikeskuksessa kuin nykyisin Matinkylän uimahallissa. Niissä käydään edelleen.

Luistelu oli tietysti myös talvella suosittu laji, ja siitä mieluisin oli ”luiro”, toisten luistelijoiden kiinniotto kentän keskellä olleiden kiinniottajien toimesta. Sitä harrastettiin useimmiten Valpurintien luistinradalla tai Ruskeasuon jäädytetyllä kentällä. Parasta luistelu oli jo murrosikäisten nuorten mielestä valojen jo sammuttua kello yhdeksän jälkeen! Ehkä hauskinta oli lajiin kuuluva ”kiinniotto”, mikä mahdollisti sen kohdistuvan erityisesti niihin tyttöihin, joihin pojat olivat vähän ”pihkassa”! Kolmantena talviharrastuksena oli kelkkailu Kuusitien ja Pihlajatie alapuolella olevassa rinteessä, ns. Koiranhäntämaässä. Maasto sopi erinomaisesti ”ratti- ja mahakelkkailuun”.

Huolimatta kaupunginosan suuresta asukasmäärästä meni 1950-luvulle saakka, ennen kuin lapsille ja nuorisolle saatiin kunnolliset kerhotilat Meilahden uuden kirkon yhteyteen v. 1954. Tilaisuus käytettiin hyväksi.

Orientoitumista politiikkaan jo nuorena

Timo Honkala kotona oli politiikka luonnollisesti isän ammatin vuoksi usein läsnä eri tavoin. Toisaalta Timpan itsensä mukaan hän ei vanhempiensa juuri kuullut puhuvan politiikkaa. Kotiin tuli kuitenkin kaikkien eri puolueiden pää-äänenkannattajat ja lisäksi monien eri järjestöjen lähettämiä aikakauslehtiä suuri määrä. Timo Honkala itse tunnustaakin, että nuo kiinnostivat jo nuorena enemmän kuin koulukirjat! Oli luonnollista, että näin kasvettiin ikään kuin politiikan maailmaan sisään.

Politiikan esillä oloa Niilo Honkalan perheessä ei varmaan voinut millään välttää siitäkään syystä, että kokoomuspuolueessa oli 1950-luvun puolen välin paikkeilla sisäisiä ristiriitoja⁶, joiden keskellä puoluesihteeriksi Honkala joutui elämään. Timo Honkala kuvaa kehitystä näin, käytäntöäkin jo oli:⁷ ”*Vasemmistolaiset sanovat usein, että he ovat aloittaneet puolueuuden työväentalon lippujen myyjänä. Minä puolestani aloin puolueuuden 11-vuotiaana jakamalla ko koomuksen vaalilehtisiä vuoden 1954 kansanedustajavaaleissa Helsingin Meilahdessa ja Ruskeasuolla. Vuoden 1956 presidentinvaaleissa vaaliesitteiden jako oli jo sitten isoa puuhaa, jota tehtiin ehdokkaiden maksamaa pientä korvausta vastaan, ja johon olin värvännnyt myös kaverini Kari Viitalan.*”

Timpan ensimmäinen muistikuvansa poliittisesta tilaisuudesta liittyikin juuri näiden presidentinvaalien Helsingin pääjuhlaan Messuhallissa, missä hän oli Pertti-veljensä kanssa jakamassa ohjelmia hallin ulkopuolella. Kun oli talvi, piti mennä sisäpuolelle lämmittelemään ja uteliaina katsomaan tapahtumaa. Mieleen jäi yksi puheenvuoro:⁸ ”*Ohjelman mukaan jokainen ehdokas sai käyttää korkeintaan minuutin puheenvuoron, joka tietysti kaikilta ylittyi juontajan harmiksi - paitsi Tuure Junnilalta. Hänellä oli jo silloin poliittista 'hoksnokkaa', ja niinpä hän vuorollaan lavalle tullessaan lausui selkeällä kuuluvalla äänellä vain: 'Alas Kekkonen' – ja sai illan raikuvimmat aplodit!*”⁹

---

⁶ Ks. Jokinen 2013, 123-144

⁷ Timo Honkalan muistio 1991: Varhainen poliittinen toiminta. Timo Honkalan arkisto.

⁸ Sama

⁹ Sama

Suosittu vaalimainos; sen kääntöpuolella oli vuoden 1956 kalenteri

Aikakausi oli omiaan myös herättämään mielenkiintoa politiikkaa kohtaan, sillä olivathan vuoden 1956 presidentinvaalit todella merkittävä tapahtuma Suomessa. Pääministeri Urho Kekkosen viisi hallitusta vuosina 1950-1955 olivat herättäneet suuria ristiriitoja puoluekentässä. Maalaisliiton ja Sdp:n kilpailu vallasta oli kovaa. Myös Neuvostoliiton arveltiin vaikuttavan taustalla Skdl:n kautta – niin kuin sitten tapahtuikin. Kekkosen tultua valituksi äänin 151-149 alkoi hänen 25 vuotta kestänyt presidenttikautensa. Samoin jatkui kiistely siitä, keitä olivat kansanpuolueesta ja sosialidemokraateista Kekkosen taakse siirtyneet.

Lukioaikana Timo Honkala osallistui vähän aikaa Kokoomuksen Nuorten Liiton KNL:n toimintaan, silloin nimellä Oikeistonuoret, mutta ”*se oli lähinnä ’kotibileitä’, pingiksen peluuta ja kesällä pienoiskolfia*”. Jo tuolloin olisivat kiinnostaneet kunnan poliittiset keskustelut ja varsinkin Neuvostoliiton erilaiset rikokset kansalaisiaan vastaan sekä Stalinin suorittamat hirmuteot, joista silloin jo Suomessa tiedettiin, mutta niistä vaiettiin.¹⁰ Jonkinlaista sitoutumista puolueeseen merkitsi se, että myöhemmin Munkkiniemen kansallisesturan ”*jäsenmaksukin tuli maksettua, vaikken toimintaan osallistunutkaan. Vuoden 1968 presidentinvaalien tilaisuudet sen sijaan kiinnostivat, erityisesti Matti Virkkusen kampanjointi* 11.

Nuoruuden Meikun ajoilta jäi pysyviksi kaveriporukoiksi oman talomme nuorista muodostuva ns. ”Mansku 134 jengi”. Siihen kuuluivat mm. tytöistä Sinikka Perttula, Kirsti Kajander, Pirkko-Liisa ja Martti Enäjärvi ja kundeista mm. Jokke (Reijo) Aro, ”Korkki” (Martti) Korvenmaa, Kari Viitala, Juhani (Jude) Riihentausta, Juha Silvanto, Raimo Kortelainen Fredrik Girs ja veljeni Pera, Ripa ja Kari. Edelleen tavaataan vuosittain kerran tai pari joko ravintola White Ladyssa tai ravintola Meicussa, ent. Risu-/Käpy-HOK:issa. Alla pari kuvaa Mansku 134 jengistä.

¹⁰ Sama

Vas: Jokke (Reijo) Aro, "Korkki" Martti Korvenmaa, Juha Riihentausta, Risto Honkala, Juha Silvanto, Kari Viitala, Pertti Honkala, Kari Honkala. Rav. Meiccu 2024.

VasMartti "Korkki" Korvenmaa, Kari Honkala, Juhani Riihentausta, Risto Honkala, Kirsti "Kirre" Karhu os. Kajander, Pertti Honkala. White Lady 2021

Toinen "kulmakundien jengi" oli Munkan koulukaverit asuen Mansku 91:ssä Jorma ja Keijo Huhtala sekä "kulmilta" Kuusisaaren Hessu, Juhani Kanto sekä Tapio "Tappi" Kyöstiä, yksi muusikko Finntriosta. Pidettiin saunailtoja toistemme asunnoilla ja loppuaikoina myös Juhana kesämökillä Sipoossa. Tästä porukasta olen ainoana jäljellä. Alla kuva tapaamisesta meillä 11.2.90.

Kirja aloitetaan lyhyellä kuvauksella Timo Honkalan nuoruudesta, kouluajoista Munkkiniemen kansa- ja Yhteiskoulussa sekä Alppilan Yhteislyseossa. Sen jälkeen siirrytään ensimmäiseen varsinaiseen työpaikkaan Helsingin kauppakamarissa ja hänen tehtäviinsä siellä lähes 20 vuotta. Jatkeena on kuvaus lyhyestä työurasta Helsingin Seutukaavaliiton seutukaavajohtajana mm. Vuosaaren sataman kaavoituksen aikoihin.

Kirjoittajan poliittinen toiminta tulee esille Helsingin kunnalliselämän kautta, erityisesti kunnallisvaalien aikoihin vv. 1976, 1980, 1984, 1988 sekä presidentin vaaleissa 1988. Aikaan sisältyi myös kaupunkisuunnittelulautakunnan kiintoisia kaavojen valmisteluja sekä mm. Kekkonen kadun nimeämiseen liittyviä erityisiä tapahtumia v. 1980. Kirjassa käydään läpi Helsingin kaupunginvaltuuston poliittisia neuvotteluja, valtuustoryhmien toimintaa ja koko valtuuston toimintatapoja.

Kirjan loppuosa keskittyy kuvaamaan sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtajan ja myös muun kaupunginjohtoon toimintaa. Erityisen mielenkiinnon kohteena ovat kaupungin sosiaali- ja terveystoimen organisaatioiden muutokset vv. 1991-2004 sekä lamavuosien vaikutukset näiden sektoreiden toimintaan. Esille tulee myös 2000- luvun alun valtionapujen dramaattisten leikkausten vaikutukset kaupungin talouteen. Ajankohtaista on myös Lastenlinnan sairaalan liittäminen HYKS:iin sekä HUS:n perustamisen keskeiset vaiheet ja henkilöt.

Kirja käy vaiheittain läpi Honkalan poliittisen uran ja muiden yhteiskunnallisten tehtävien vaiheet yli 30 vuoden ajalta viiden ylipormestarin aikana.

